

ljajo kot nekakšne redke živali. Hkrati pa se tudi odnos do kulture naglo spreminja. Vanjo vdirajo novi, komercialni kriteriji (to seveda nikakor ni polemika s pozivi po upoštevanju specifičnega kulturnega trga). Izdajanje knjig postaja posel, ki je kot vsak drug usmerjen v dobiček in zato postaja ne glede na vsebino in dejansko vrednost knjige vedno bolj pomembno vprašanje marketinga in še zlasti vprašanje predhodnega marketinga, dokler knjiga še ni znana in je kritika še ni uspela »sesuti«. Ob vsem tem pa je treba omeniti še naglo izgubljanje prejšnjega socialnega statusa, ki je bil seveda pogojen s parakulturno rabo in funkcijo kulture. Ne nazadnje se to kaže tudi v odnosu države in njenih reprezentantov do kulture. Naj to ponazorim s primerom: kot je znano, so v političnih krogih že stekli prvi konceptualni pogovori o reorganizaciji vlade in upravnega sistema in v teh pogovorih je bilo večkrat opaziti, da mnogi funkcionarji, ki so bili v preteklosti tako ali drugače blizu kulturi, ne vidijo več potrebe po posebnem ministrstvu za kulturo in menijo, da bi to področje lahko urejalo ministrstvo, ki bi bilo v prvi vrsti zadolženo za šolstvo. Vsi ti procesi bodo nedvomno povzročili travmatične situacije in izkušnje zlasti pri nekaterih posameznikih in skupinah, ki so se na določen način napajale in opajale s tem posebnim statusom. Kultura se bo pravzaprav na novo konstituirala kot kultura in prav je tako. Proces bo, kot rečeno, za marsikoga boleč, na srečo pa je že stekel in tudi izpričal prve dobre rezultate. Kar zadeva področje literature, so to že dokazali nekateri mlajši ustvarjalci in organizatorji, ki so v prostor slovenske kulture pravzaprav že stopili v znamenju te nove paradigme. Verjetno bo v nekaj letih opaziti tudi upad zanimanja mladih ljudi za to področje, tako da ne bo več mogoče reči, da vsak Slovenec vsaj v srednji šoli piše pesmi. Pomembno pri tem pa je to, da slovenska država ne sme spregledati pomena kulturne sfere, ki je temeljnega pomena za nastajanje nove postindustrijske ali postmoderne družbe. Utegne se namreč zgoditi, da bo najpomembnejša dejavnost postindustrijske družbe prav kultura, vendar v povsem novih oblikah in funkcijah.

Ostrice

Ludvik
Dušan

Ko romar zveličavno milost išče,
zaupno obišče *svoje* Romarišče.
Ko pišče išče zlati zdob za učilišče,
petelin gre prebrskat partijsko smetišče.

*

Nikar se sam ne bôdi z oblastnikom – tleskne s prsti,
koj drugi dan prebereš v Delu, da je *prvi* v vrsti.
Kdo je ta zadnji, vemo. Vsak pa hoče biti prvi,
da z avtom bo čez most, a bivši prvi peš po brvi.

*

Kdor moč in vpliv imaš, potiskaš dolgo roko
 iz varnih mest ljudem v njih žep vse pregloboko.
 Si kdaj pomislil: Ko pretrga se naveza,
 kdo reši voz, ki v dno močvirja se pogreza?

*

Pri nas se gremo oblast takole izza vogla,
 v ihti pozabljamo, da žoga je okrogla,
 oblast ni last, vse zanjo daš, pa še te zveže,
 oblast je past, zaskoči in nato ureže.

*

Kar želi veljak, to storil bo bedak.
 Nisi lep značaj, fali ti marsikaj,
 hodiš, kot ti kaže, zmeraj v smeri vetra,
 avš in trap idol – preudarnim greš na jetra.

*

Ne kapira nič, a zvesto kima,
 baha se, pa še za v lonec nima,
 prsti stegnjeni le za jemanje,
 v figo skrčeni so za dajanje.

*

Buš ili nebuš?

To je tu vprašanje,
 z dolarji bi šlo in z nafto še kako,
 kaj pa s tolarji? Bush se požvižga nanje.

Ljubljana, dne 10. aprila 1992.

POPRAVEK

Poleg nekaterih drugih manjših napak je pri natisu eseja Skoz grozo k lepoti (SOD 5/92) prišlo do izpada znatnega dela teksta v predzadnjem odstavku (str. 563 spodaj). Prizadeta stavka se pravilno glasita:

»Simbolična« vzporednost dogajanja bi bila v tem, da je zadevni spis, ki z druge strani govori o istem kot Šumijev, namreč o napornem samoiskateljskem prebivanju umetnikovega »jedra« iz oklepa dušečih determinant, izročeni javnosti v letu, ko se je Slovenija kot državna identiteta izjedrila iz oklepa jugozveze. Slediti je mogoče doživljanju kiparjeve osebne enkratnosti s strani njegove življenjske sopotnice kot dekleta, žene in vdove skozi valovanje čustvene in intelektualne prizadetosti, ki kljub izjemni medsebojni uglašenosti včasih rahlo nakaže tudi kakšen element konfliktnosti.

Ivo Antič